A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2019. szeptember 19.*

„Előzetes döntéshozatal – Migráns munkavállalók szociális biztonsága – 1408/71/EGK rendelet – 13. cikk – Alkalmazandó jogszabályok – Az 1408/71/EGK rendelet hatálya alá tartozó, valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy – Az öregségi biztosítási rendszerbe vagy a családi támogatások közé tartozó ellátások – Lakóhely szerinti tagállam és foglalkoztatás szerinti tagállam – Megtagadás”

A C-95/18. és C-96/18. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti két kérelem tárgyában, amelyeket a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) a Bírósághoz 2018. február 9-én érkezett, 2018. február 2-i határozataival terjesztett elő a

Sociale Verzekeringsbank

és

F. van den Berg (C-95/18),

H. D. Giesen (C-95/18),

C. E. Franzen (C-96/18)

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: M. Vilaras tanácselnök, K. Jürimäe (előadó), D. Šváby, S. Rodin és N. Piçarra bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. január 23-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Sociale Verzekeringsbank képviseletében H. van der Most és N. Abdoelbasier,

– F. van den Berg képviseletében E. C. Spiering,

* Az eljárás nyelve: holland.

– a holland kormány képviseletében M. K. Bulterman, M. H. S. Gijzen és L. Noort, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Pavliš és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– a svéd kormány képviseletében A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, L. Zettergren és A. Alriksson, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében M. van Beek és D. Martin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. március 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 45. és EUMSZ 48. cikk, továbbá az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o.) módosított és naprakésszé tett, valamint az 1998. június 29-i 1992/2006/EK tanácsi rendelettel (HL L 392., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 308. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1408/71 rendelet) 13. és 17. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmeket a Sociale Verzekeringsbank (társadalombiztosítási intézet, Hollandia) (a továbbiakban: SVB) és F. van den Berg, valamint H. D. Giesen, továbbá C. E. Franzen között azon határozatok tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amely határozatokkal az SVB csökkentette F. van den Berg öregségi nyugdíját és H. D. Giesen partneri pótlékát, továbbá megtagadta C. E. Franzentől a családi támogatásokat.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 Az 1408/71 rendelet (1), (4)–(6) és (8)–(11) preamblumbekezdésének értelmében:

„mivel a szociális biztonságra vonatkozó nemzeti jogszabályok összehangolását célzó rendelkezések azon munkavállalók szabad mozgásának keretébe tartoznak, akik a tagállamok állampolgárai, és ezért e rendelkezéseknek hozzá kell járulniuk e személyek életszínvonalának és alkalmazási feltételeinek javításához;

[…]

mivel tiszteletben kell tartani a nemzeti szociális biztonsági jogszabályok különleges sajátosságait, és csak koordinációs rendszert kell létrehozni;

mivel a koordináció keretében [az Unión] belül biztosítani kell a különböző nemzeti jogszabályok szerinti egyenlő bánásmódot a tagállamokban élő munkavállalók, önálló vállalkozók, valamint ezek eltartottai és túlélő hozzátartozói számára;

a koordinációs feltételeknek biztosítaniuk kell, hogy [az Unión] belül mozgó munkavállalók, valamint eltartottaik és túlélő hozzátartozóik megtartsák szerzett jogaikat és előnyeiket, valamint ezek várományát.

[…]

mivel [az Unión] belül mozgó munkavállalók és önálló vállalkozók csak egyetlenegy tagállam szociális biztonsági rendszerébe tartozhatnak az alkalmazandó nemzeti jogszabályok átfedései és az ebből származó esetleges bonyodalmak elkerülése érdekében;

mivel számban és terjedelemben a lehető legjobban korlátozni kell azokat az eseteket, amikor az általános szabály alól alkalmazott kivételként egy személyre egyidejűleg két tagállam jogszabályait kell alkalmazni;

mivel annak lehető leghatékonyabb biztosítása érdekében, hogy az egy tagállam területén foglalkoztatott valamennyi munkavállaló egyenlő bánásmódban részesüljön, általában annak a tagállamnak a jogszabályait kell alkalmazandó jogszabályként meghatározni, amelyben az érintett személy munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként tevékenységet folytat;

mivel ettől az általános szabálytól az alkalmazhatóság egyéb kritériumait indokoló bizonyos helyzetekben el lehet térni.”

4 E rendelet 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában:

a) »munkavállaló« és »önálló vállalkozó«:
   i. aki akár kötelezően, akár szabadon választható folytatólagos biztosítás keretében a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra vonatkozó szociális biztonsági rendszerek vagy a köztisztviselőkre vonatkozó különleges rendszer ágazataiba tartozó egy vagy több kockázattal szemben biztosított;
   ii. aki a lakóhellyel rendelkezőkre, vagy a gazdaságilag aktív népességre vonatkozó szociális biztonsági rendszerben, e rendelet által érintett szociális biztonsági ágazatokba tartozó egy vagy több kockázattal szemben kötelezően biztosított, ha ez a személy:

      – azon módszer értelmében, amely alapján e szociális biztonsági rendszert igazgatják vagy finanszírozzák munkavállalónak vagy önálló vállalkozónak tekinthető,

      vagy

      – ha e szempontoknak nem felel meg, az I. mellékletben meghatározott más kockázattal szemben a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra vonatkozó rendszerben vagy a iii. pontban említett rendszerben kötelezően vagy szabadon választható folytatólagos biztosítás keretében biztosított, vagy ha az érintett tagállamban ilyen rendszer nincs, megfelel az I. mellékletben szereplő meghatározásnak;

[…]”

5 Az említett rendelet „A rendelet személyi hatálya” című 2. cikkének (1) bekezdése előírja:

„E rendelet vonatkozik azokra a munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra és diákokra, akik egy vagy több tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartoznak vagy tartoztak, és akik a tagállamok egyikének állampolgárai, valamint azokra a hontalanokra vagy menekültekre, akiknek a lakóhelye valamely tagállam területén található, és ezek családtagjaira és túlélő hozzátartozóira.”

6 Ugyanezen rendelet 4. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Ezt a rendeletet a következő szociális biztonsági ágakra vonatkozó valamennyi jogszabályra kell alkalmazni:

a) egészségbiztosítási és anyasági ellátások;

b) rokkantsági ellátások, beleértve a rokkantak keresőképességének fenntartását vagy javítását célzó ellátásokat is;

c) öregségi ellátások;

d) túlélő hozzátartozó számára nyújtott ellátások;

e) munkahelyi balesetekkel és foglalkozási megbetegedéssel kapcsolatos ellátások;

f) haláleseti juttatások;

g) munkanélküli-ellátások;

h) családi ellátások.”

7 Az 1408/71 rendelet „Az alkalmazandó jogszabályok meghatározása” címet viselő II. címe tartalmazza a 13. cikket, amely az alábbiakat mondja ki:

„(1) A 14c. cikkre és a 14f. cikkre is figyelemmel, a rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandóak. E jogszabályokat e cím rendelkezései szerint kell meghatározni.

(2) A 14–17. cikk rendelkezéseire is figyelemmel:

a) egy tagállam területén alkalmazott személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik még abban az esetben is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, vagy ha az őt alkalmazó vállalkozás vagy magánszemély székhelye vagy lakóhelye egy másik tagállam területén található;

[…]

f) az a személy, akire az egyik tagállam jogszabályai már nem alkalmazhatóak és egy másik tagállam jogszabályai sem alkalmazandók rá az előző pontokban megállapított szabályok egyikével összhangban, vagy a 14–17. cikkekben megállapított kivételeknek vagy különös rendelkezéseknek megfelelően, azon tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartozik, amelyiknek a területén lakóhellyel rendelkezik, kizárólag azon tagállam jogszabályi rendelkezéseivel összhangban.”

8 E rendelet 17. cikke értelmében:

„Két vagy több tagállam, e tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai vagy e hatóságok által kijelölt szervek közös megállapodással a személyek egyes csoportjai vagy egyes személyek érdekében a 13–16. cikk rendelkezései alól kivételeket írhatnak elő.”

A holland jog

Az AOW

9 Az 1956. május 31-i Algemene Ouderdomswet (az általános öregségi biztosításról szóló törvény, az Stb. 1956. évi 281. száma, a továbbiakban: AOW) értelmében e törvény alkalmazásában „belföldi illetőségű” az a személy, aki Hollandiában rendelkezik lakóhellyel.

10 Az AOW 3. cikkének (1) bekezdése szerint az adott személy lakóhelyét a körülmények alapján kell meghatározni.

11 Az AOW 6. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján e törvény értelmében biztosított az a személy, aki a nyugdíjkorhatárt még nem érte el és belföldi illetőségű. E 6. cikk (3) bekezdése kifejti, hogy az (1) és a (2) bekezdéstől eltérően a biztosítottak köre közigazgatási rendelettel kiterjeszthető, illetve korlátozható.

12 Az 1998. április 29-i törvény (az Stb. 1998. évi 267. száma) 1989. január 1-jére visszamenőleges hatállyal illesztette be a 6a. cikket az AOW-ba, amelynek értelmében:

„Adott esetben az AOW 6. cikkétől és az azon alapuló rendelkezésektől eltérően:

a) biztosított, akinek biztosítása e törvény alapján valamely nemzetközi szervezet szerződése vagy határozata rendelkezéseinek alkalmazásán alapul;

b) nem biztosított, aki egy szerződés vagy nemzetközi szervezet határozata alapján egy másik állam jogszabályainak hatálya alá tartozik.”

13 Az AOW 13. cikke (1) bekezdésének a) pontja előírja, hogy a nyugdíj összege 2%-kal csökken minden olyan naptári év után, amelyben a nyugdíjas a 15. életév betöltése után, de a 65. életév betöltése előtt nem volt biztosított.

14 Az említett 13. cikk (2) bekezdésének a) pontja előírja, hogy a bruttópótlék 2%-kal csökken minden olyan naptári év után, amelyben a nyugdíjas házastársa a nyugdíjas 15. életévének betöltése után, de 65. életévének betöltése előtt nem volt biztosított.

15 Az AOW 45. cikke (1) bekezdése első mondatának 1985. április 1-jén hatályos szövegváltozata alapján a biztosítottak és egykori biztosítottak a közigazgatási rendelet által megállapítandó díjszabás szerinti esetekben, feltételek mellett és mértékben járulékot fizethetnek a tizenötödik életév betöltése utáni, de a hatvanötödik életév betöltése előtti azon időszakokra, amelyek tekintetében nincsenek vagy nem voltak biztosítva.

16 Ugyanezen rendelkezés értelmében, annak 1990. január 1-jén hatályos szövegváltozata alapján, a biztosítottak és egykori biztosítottak a közigazgatási rendelet által megállapítandó díjszabás szerinti esetekben, feltételek mellett és mértékben önként biztosíthatták magukat a tizenötödik életév betöltése utáni, de a hatvanötödik életév betöltése előtti azon időszakokra, amelyek tekintetében nincsenek vagy nem voltak biztosítva.

Az AKW

17 Az 1962. április 26-i Algemene Kinderbijslagwet (a családi támogatásokról szóló általános törvény, az Stb. 1962. évi 160. száma; a továbbiakban: AKW) 2. cikkének, valamint 3. cikke (1) bekezdésének tartalma megegyezik az AOW 2. cikkének, valamint 3. cikke (1) bekezdésének tartalmával.

18 Az AKW 6. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján e törvény rendelkezéseinek megfelelően biztosított az a személy, aki belföldi illetőségű.

19 Az AKW 6a. cikke b) pontjának az alapeljárásban alkalmazandó változata előírja, hogy – adott esetben az AKW 6. cikkétől és az azon alapuló rendelkezésektől eltérően – nem biztosított, aki valamely nemzetközi szervezet szerződése vagy határozata alapján valamely más állam jogszabályainak hatálya alá tartozik.

A társadalombiztosítási rendszer keretében biztosítottak körének kiterjesztéséről, illetve korlátozásáról szóló rendeletek

20 Az alapügyekben szereplő időszakok során az AOW 6. cikkének (3) bekezdése és az AKW 6. cikkének (3) bekezdése alapján a Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen (a társadalombiztosítási rendszer keretében biztosítottak körének kiterjesztéséről, illetve korlátozásáról szóló rendelet) különböző, egymást követő változatait fogadták el. Az alapügyekben fennálló körülményekre így egymást követően alkalmazandó volt az 1976. október 19-i rendelet (az Stb. 557. száma, a továbbiakban: 1976. évi BUB), az 1989. május 3-i rendelet (az Stb. 164. száma, a továbbiakban: 1989. évi BUB) és az 1998. december 24-i rendelet (az Stb. 746. száma, a továbbiakban: 1999. évi BUB).

21 Az 1976. évi BUB 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint nem biztosított többek között az AOW értelmében az a belföldi illetőségű személy, aki Hollandián kívül díjazás ellenében, munkaviszonyban végez tevékenységet, és aki e tevékenység miatt biztosított a foglalkoztatás szerinti államban hatályos, az öregségi és elhalálozási ellátásokra, valamint a családi támogatásokra vonatkozó jogszabályok szerint.

22 Az 1976. évi BUB-ot az 1989. évi BUB váltotta fel, amely 10. cikke (1) bekezdésének 1989. július 1. és 1992. január 1. között alkalmazandó változata előírta, hogy „nem biztosított a társadalombiztosítás keretében az a belföldi illetőségű személy, aki kizárólag Hollandián kívül végez munkaviszonyban tevékenységet”. Az 1992. január 1. és 1997. január 1. közötti időszakban az 1989. évi BUB ugyanezen rendelkezése előírta, hogy „nem biztosított a társadalombiztosítás keretében az a belföldi illetőségű személy, aki legalább három hónapos összefüggő időszakban kizárólag Hollandián kívül végez munkaviszonyban tevékenységet”. Az 1989. évi BUB 10. cikke (1) bekezdésének 1997. január 1-jétől 1999. január 1-jéig alkalmazandó szövege értelmében „nem biztosított a társadalombiztosítás keretében az a belföldi illetőségű személy, aki legalább három hónapos összefüggő időszakban kizárólag Hollandián kívül végez munkaviszonyban tevékenységet, kivéve ha e tevékenységet Hollandiában lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező munkáltatóval fennálló munkaviszony alapján folytatja”.

23 1999. január 1-jén az 1989. évi BUB-ot az 1999. évi BUB váltotta fel. Ez utóbbi 12. cikke előírja, hogy „nem biztosított a társadalombiztosítás keretében, aki Hollandiában rendelkezik lakóhellyel, és egy legalább három hónapos összefüggő időszakban kizárólag Hollandián kívül folytat munkaviszonyban tevékenységet, kivéve ha e tevékenységet kizárólag Hollandiában lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező munkáltatóval fennálló munkaviszony alapján folytatja”.

24 Mind az 1989. évi BUB, mind pedig az 1999. évi BUB tartalmazott egy-egy méltányossági záradékot a 25., illetve a 24. cikkben, amely felhatalmazta az SVB-t arra, hogy bizonyos esetekben eltérjen e rendelet többi rendelkezésétől annak érdekében, hogy megszüntesse azokat az igen jelentős méltánytalanságokat, amelyek az említett rendelet szerinti biztosítási kötelezettségből vagy a biztosításból való kizárásból fakadhatnak, vagy – az 1999. évi BUB keretében – mellőzze az e rendeletben szereplő rendelkezéseinek alkalmazását, illetve eltérjen azoktól, amennyiben azok

alkalmazása a biztosítottak köre kiterjesztésének és korlátozásának jelentőségére tekintettel igen súlyos méltánytalanságot eredményez, amely kizárólag e második rendelet szerinti biztosítási kötelezettségből vagy a biztosításból való kizárásból fakad.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

25 Az alapeljárások alperesei valamennyien holland állampolgárok, és Hollandiában rendelkeznek lakóhellyel.

A C-95/18. sz. ügy

26 H. D. Giesen házastársa Németországban dolgozott 1970-ben, majd a 1988. május 19-től 1993. május 12-ig terjedő időszakban „geringfügig Beschäftigte” minőségben, azaz csekély mértékben foglalkoztatott személyként. Többek között egy ruhaüzletben volt eladó, és tevékenységét alkalmi munkára irányuló szerződés keretében, korlátozott havi óraszámban végezte, amely nem haladta meg a havi két vagy három napot.

27 2006. szeptember 22-én H. D. Giesen az AOW szerinti öregségi nyugdíjat és partneri pótlékot igényelt, amelyet az SVB számára 2007. október 3-i határozatával megállapított. A partneri pótlékot azonban 16%-kal csökkentették, tekintve, hogy a házastársa azon időszak alatt, amikor H. D. Giesen Németországban végzett munkát, nem volt biztosított a holland társadalombiztosítási rendszerben. H. D. Giesen panaszt nyújtott be e határozatnak az említett pótlékot csökkentő részével szemben. A 2008. május 20-i határozat e panaszt megalapozatlannak nyilvánította.

28 A rechtbank Roermond (roermondi elsőfokú bíróság) 2008. október 13-i határozatával a H. D. Giesen által a határozattal szemben benyújtott fellebbezését megalapozatlannak nyilvánította.

29 F. van den Berg a 1972. június 25. és július 24., valamint az 1990. január 1. és 1994. december 31. közötti rövid időszakokban Németországban végzett tevékenységet. Mivel jövedelme túl alacsony volt, őt nem lehetett Németországban járulékfizetésre kötelezett személynek tekinteni. 2008. január 17-én F. van den Berg az AOW szerinti öregségi nyugdíjat igényelt. 2008. augusztus 1-jei határozatával az SVB megállapította számára e nyugdíjat, azonban azt 14%-kal csökkentette arra tekintettel, hogy F. van den Berg több mint hét évig nem volt biztosított Hollandiában. A 2008. november 25-i határozat részben megalapozottnak nyilvánította az említett határozat ellen benyújtott panaszát, és a csökkentés mértékét 10%-ban határozta meg.

30 A Rechtbank Maastricht (maastrichti bíróság, Hollandia) 2009. október 19-i ítéletével a 2008. november 25-i határozattal szemben indított keresetet megalapozatlannak nyilvánította.

A C-96/18. sz. ügy

31 C. E. Franzen Hollandiában az AKW alapján családi támogatásban részesült 1995-ben született lánya után, akit egyedül nevelt. 2002 novemberében arról értesítette az SVB-t, hogy 2001. január 1-jétől Németországban heti 20 órában dolgozik fodrászként. Mivel C. E. Franzen ezen tevékenységből származó jövedelme csekély mértékű volt, kötelező jelleggel ő csak az Unfallversicherung (német munkahelyi baleset-biztosítási rendszer) keretében volt biztosított, és nem volt hozzáférése semmilyen más német szociális biztonsági rendszerhez. Az SVB 2003. február 25-i határozatával 2002. október 1-jei hatállyal megvonta tőle a családi támogatást.

32 C. E. Franzen 2003. szeptember 21-i levelében az 1999. évi BUB 24. cikke alapján a társadalombiztosítási védelemből való kizárásának megszüntetését kérte. 2004. március 15-i határozatával az SVB ezt a kérelmet azzal az indokkal utasította el, hogy C. E. Franzen sem az uniós

jog, sem pedig a holland jogszabályok alapján nem volt biztosított. Az SVB mindazonáltal rámutat, hogy a 2004. március 15-i határozat közlésekor javasolta C. E. Franzennek, hogy kérje az illetékes német intézménytől, hogy az 1408/71 rendelet 17. cikke alapján vonja őt a holland jogszabályok kizárólagos hatálya alá. C. E. Franzen e javaslatra nem válaszolt.

33 2006. január 30-án C. E. Franzen újból családi támogatást igényelt, amelyet az SVB 2006. március 27-i határozatában 2006 első negyedévétől állapított meg.

34 C. E. Franzen 2007. június 5-i levelében azt kérte, hogy a családi támogatásokat 2002 negyedik negyedévétől állapítsák meg számára. Az SVB 2007. július 5-i határozatával megállapította, hogy 2006 első negyedévétől C. E. Franzen már nem volt jogosult családi támogatásra, azonban úgy határozott, hogy a jogalap nélkül folyósított összeget nem követeli vissza. A 2007. november 16-i határozat a C. E. Franzen által a 2007. július 5-i határozattal szemben benyújtott panaszt megalapozatlannak nyilvánította és a felülvizsgálatra vonatkozó 2007. június 5-i kérelmét is elutasította.

35 2008. február 6-án, miközben a fenti elutasító határozattal szemben C. E. Franzen által indított kereset még a Rechtbank Maastricht (maastrichti bíróság, Hollandia) előtt volt folyamatban, az SVB új határozatot hozott, amellyel megváltoztatta a 2007. november 16-i határozat indokolását, és arra hivatkozott, hogy a családi támogatás iránti kérelmeket azzal az indokkal utasították el, hogy C. E. Franzenre az 1408/71 rendelet 13. cikkének (2) bekezdése alapján kizárólag a német jogszabályok alkalmazandók, a holland társadalombiztosítási szabályok alkalmazása így ki van zárva.

36 A Rechtbank Maastricht (maastrichti bíróság) 2008. augusztus 5-i határozatával megalapozatlannak nyilvánította a 2007. november 16-i és 2008. február 6-i határozatokkal szemben indított kereseteket.

A három ügy tekintetében közös megfontolások

37 F. van den Berg és H. D. Giesen, valamint C. E. Franzen a Rechtbank Maastricht (maastrichti bíróság) és a Rechtbank Roermond (roermondi bíróság) ítéletével szemben a Centrale Raad van Beroephoz (társadalombiztosítási és közszolgálati fellebbviteli bíróság, Hollandia) nyújtott be fellebbezést. Ez utóbbi bíróság úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az 1408/71 rendelet 13. cikk, valamint az EUMSZ 45. és EUMSZ 48. cikk értelmezésére vonatkozó kérdéseket terjeszt a Bíróság elé annak megállapítása érdekében, hogy az uniós joggal ellentétes-e F. van den Berg és H. D. Giesen, valamint C. E. Franzen kizárása a holland szociális biztonsági rendszerből az ezen ügy tárgyát képező időszakok tekintetében.

38 A Bíróság 2015. április 23-i Franzen és társai ítéletében (C-382/13, EU:C:2015:261) kimondta, hogy az 1408/71 rendelet 13. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben e cikk (2) bekezdésének a) pontját akként kell értelmezni, hogy azzal az alapügyek körülményei között nem ellentétes, hogy az a migráns munkavállaló, aki a foglalkoztatás szerinti tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, a lakóhely szerinti tagállam nemzeti jogszabálya alapján ez utóbbi állam öregségi biztosítási rendszerhez kapcsolódó ellátásaiban vagy családi támogatásaiban részesül.

39 2016. június 6-án a Centrale Raad van Beroep (szociális és közszolgálati fellebbviteli bíróság) két ítéletet hozott, amelyek közül az egyik F. van den Bergre és H. D. Giesenre, a másik pedig C. E. Franzenre vonatkozott, amelyekben a 2015. április 23-i Franzen és társai ítélet (C-382/13, EU:C:2015:261) alapján arra a következtetésre jutott, hogy az olyan esetekben, mint F. van den Berg és H. D. Giesen, valamint C. E. Franzen esete az 1408/71 rendelet 13. cikkéből fakadó, egy tagállam alkalmazandó szociális biztonsági jogszabályai alkalmazásának elve alól kivételt lehet tenni. Ez a bíróság tehát az 1989. évi BUB 25. cikkében és az 1999. évi BUB 24. cikkében előírt méltányossági záradékokat alkalmazta az AOW 6a. cikk b) pontja és az AKW 6a. cikk b) pontja alkalmazásának mellőzése érdekében, és mindkét ügyben helyt adott a felperesek kérelmeinek.

40 Az SVB a Centrale Raad van Beroep (szociális és közszolgálati fellebbviteli bíróság) ítéletei ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be az alapügyekben kérdést előterjesztő bírósághoz, a Hoge Raad der Nederlandenhez (Hollandia legfelsőbb bírósága).

41 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a 2015. április 23-i Franzen és társai ítélet (C-382/13, EU:C:2015:261) alapján nem tudja minden kétséget kizáróan megválaszolni azt a kérdést, hogy az uniós jog olyan körülmények között, mint amilyenek az alapügyben szerepelnek, nemcsak engedi, de elő is írja azon nemzeti jog mellőzését, amely szerint a Hollandiában belföldi illetőségű személy ki van zárva e tagállam társadalombiztosításából, ha egy másik tagállamban végez munkát és az 1408/71 rendelet 13. cikke alapján ez utóbbi állam társadalombiztosítási jogszabályainak hatálya alá tartozik.

42 Ilyen feltételek mellett a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) úgy határozott, hogy a C-95/18. és a C-96/18. sz. ügyben felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

– A C-95/18. sz. ügyben:

„1) a) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 45. és EUMSZ 48. cikket, hogy az olyan esetekben, mint amilyenekről a jelen ügyekben szó van, azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az AOW 6a. cikkének b) pontja? E szabályozás ahhoz vezet, hogy a Hollandiában belföldi illetőségű személy nem a lakóhely szerinti állam társadalombiztosításában biztosított, ha egy másik tagállamban végez munkát és az 1408/71 rendelet 13. cikke alapján a foglalkoztatás helye szerinti állam társadalombiztosítási jogszabályainak hatálya alá tartozik. A jelen esetek fontos jellemzője, hogy az érintettek a keresőtevékenység végzésének helye szerinti állam törvényi szabályozása alapján az ott végzett keresőtevékenység korlátozott terjedelme miatt nem jogosultak öregségi nyugdíjra.

b) Az 1a) kérdés megválaszolása szempontjából van-e jelentősége annak, hogy az 1408/71 rendelet 13. cikke alapján nem illetékes, lakóhely szerinti államban belföldi illetőségű személy vonatkozásában e lakóhely szerinti államban nem áll fenn a társadalombiztosítási járulékfizetés kötelezettsége? Azon időszakokban ugyanis, amelyekben e belföldi illetőségű személy egy másik tagállamban végzett munkát, [ezen 13. cikk] alapján kizárólag a foglalkoztatás helye szerinti állam szociális biztonsági rendszerének hatálya alá tartozott, és a holland nemzeti jogszabályok sem írnak elő erre az esetre járulékfizetési kötelezettséget.

2) Az első kérdés megválaszolása szempontjából van-e jelentősége annak, hogy az érintetteknek lehetőségük volt arra, hogy önkéntes alapon AOW-biztosításra vonatkozó megállapodást kössön, vagy hogy lehetőségük volt arra, hogy az SVB-től az 1408/71 rendelet 17. cikke szerinti megállapodás megkötését kérjék?

3) Ellentétes-e az 1408/71 rendelet 13. cikkével, hogy olyan személynek, mint H. D. Giesen házastársa, aki 1989. január 1. előtt kizárólag a nemzeti jogszabályok alapján a lakóhelye szerinti államban, azaz Hollandiában volt biztosított az AOW alapján, az öregségi ellátásra való jogosultsága e biztosításon alapuljon, amennyiben olyan időszakokról van szó, amelyek során a rendelet ezen rendelkezése alapján egy másik államban végzett keresőtevékenység miatt a foglalkoztatás helye szerinti állam jogszabályainak hatálya alá tartozott? Vagy az ellátásra való jogosultságot az AOW alapján olyan ellátásra való jogosultságnak kell tekinteni, amely a nemzeti jog alapján nem a [2008. május 20-i

Bosmann ítélet (C-352/06, EU:C:2008:290)] értelmében vett foglalkoztatási vagy biztosítási feltételekhez kapcsolódik, így ezen ítéletben foglalt szempontok ebben az esetben is alkalmazhatóak?”

– A C-96/18. sz. ügyben:

„1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 45. és EUMSZ 48. cikket, hogy azokkal ellentétes olyan esetben, mint a jelen ügybeli eset, az olyan nemzeti szabályozás, mint az AKW 6a. cikkének b) pontja? E szabályozás ahhoz vezet, hogy a Hollandiában belföldi illetőségű személy nem a lakóhely szerinti állam társadalombiztosításában biztosított, ha egy másik tagállamban végez munkát és az 1408/71 rendelet 13. cikke alapján a foglalkoztatás helye szerinti állam társadalombiztosítási jogszabályainak hatálya alá tartozik. A jelen ügy fontos jellemzője, hogy az érintett személy a keresőtevékenység végzésének helye szerinti állam törvényi szabályozása alapján az ott végzett keresőtevékenység korlátozott terjedelme miatt nem jogosult családi támogatásra.

2) Az első kérdés megválaszolása szempontjából van-e jelentősége annak, hogy az érintett személynek lehetősége volt arra, hogy az SVB-től az 1408/71 rendelet 17. cikke szerinti megállapodás megkötését kérje?”

43 A Bíróság elnöke 2018. március 12-i határozatával elrendelte a C-95/18. és C-96/18. sz. ügy egyesítését az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról a C-95/18. sz. ügyben

44 Írásbeli észrevételeiben F. van den Berg azt állítja, hogy a C-95/18. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem fogadható el azzal az indokkal, hogy a Hoge Raad der Nederlandenhez (Hollandia legfelsőbb bírósága) felülvizsgálati kérelem csak taxatíve felsorolt rendelkezések esetében nyújtható be, és az AOW 6a. cikke nem tartozik ezek közé. A kérdést előterjesztő bíróságnak tehát nem kellett volna érdemben vizsgálnia az ügyet, és így nincs hatásköre arra, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjesszen a Bíróság elé.

45 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag a jogvitát tárgyaló és a meghozandó döntésért felelős tagállami bíróság feladata annak eldöntése, hogy az ügy sajátos jellemzőire és az előzetes döntéshozatalra utalás szükségességére tekintettel valóban relevánsak-e a Bíróságnak feltett kérdések az ítélet meghozatalához. Következésképpen, ha a feltett kérdések valamely uniós jogi szabály értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2018. december 10-i Wightman és társai ítélet, C-621/18, EU:C:2018:999, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 Ebből következik, hogy az uniós jogra vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jogi szabály kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2018. december 10-i Wightman és társai ítélet, C-621/18, EU:C:2018:999, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 E tekintetben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az EUMSZ 267. cikkben előírt eljárás keretében a Bíróságnak nem feladata, hogy megvizsgálja, hogy a határozatot, amellyel hozzá fordultak, a nemzeti jog bírósági szervezeti és eljárási szabályaival összhangban hozták-e meg (2015. június 16-i Gauweiler és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 F. van den Berg érvei ennélfogva nem elegendők ahhoz, hogy a jelen ügy 46. pontjában hivatkozott relevancia vélelmét megdöntsék. Ebből következően a C-95/18. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

A C-95/18. és C-96/18. sz. ügyben előterjesztett első és második kérdésről

49 A C-95/18. és a C-96/18. sz. ügyben előterjesztett, együttesen vizsgálandó első és második kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy az EUMSZ 45. és EUMSZ 48. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes valamely tagállam azon jogszabálya, amely alapján az e tagállamban lakóhellyel rendelkező és az 1408/71 tanácsi rendelet 13. cikke alapján a szóban forgó időszakban a foglalkoztatás helye szerinti tagállam szociális biztonsági jogszabályainak hatálya alá tartozó migráns munkavállaló e lakóhely szerinti tagállamban a társadalombiztosítás keretében nem biztosított, jóllehet a foglalkoztatás helye szerinti tagállamban alkalmazandó jogszabályok e munkavállaló számára semmilyen öregségi nyugdíjhoz vagy családi támogatásokhoz való jogot nem biztosítanak.

50 E kérdések megválaszolása érdekében emlékeztetni kell arra, hogy az 1408/71 rendelet II. címében a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásának biztosítása érdekében, a velük szemben a különböző nemzeti jogszabályok szempontjából alkalmazandó egyenlő bánásmód elvétől vezérelve, koordinációs rendszert hozott létre, amely különösen a különböző körülmények között a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorló munkavállalókra vagy önálló vállalkozókra alkalmazandó jogszabály vagy jogszabályok meghatározására irányul. E kollíziós szabályrendszer zárt jellege azzal a hatással jár, hogy minden tagállam jogalkotójától elvonja azt a lehetőséget, hogy e tárgyban a nemzeti jogszabályok hatályát és alkalmazási feltételeit, az azok hatálya alá eső személyi kört, és azon területet tetszése szerint határozza meg, amelyen belül a nemzeti rendelkezések kifejtik hatásukat (2015. február 26-i de Ruyter ítélet, C-623/13, EU:C:2015:123, 34. és 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

51 Ennek keretében az alkalmazandó jogszabályok meghatározására vonatkozó általános szabályok megállapításáról szóló 1408/71 rendelet 13. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az e rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandók, amely ezáltal – a 14c. és 14f. cikk szerinti esetekre is figyelemmel – kizárja több nemzeti szabályozás bármilyen halmozódását egy és ugyanazon időszak tekintetében (2015. február 26-i de Ruyter ítélet, C-623/13, EU:C:2015:123, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 Az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja, amely az ezen cikk (1) bekezdésében meghatározott, az egy tagállam szociális biztonsági jogszabályai alkalmazásának elvét konkretizálja, pontosítja, hogy egy tagállam területén munkavállalóként tevékenységet végző személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, még abban az esetben is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel.

53 Ez az egy tagállam jogszabályai alkalmazásának elve mindazonáltal nem foszthatja meg az 1408/71 rendelet II. címének rendelkezései alapján nem illetékes tagállamot attól a lehetőségtől, hogy bizonyos feltételek mellett nemzeti joga alapján családi ellátásokat vagy öregségi nyugdíjat nyújtson valamely migráns munkavállalónak. Az 1408/71 rendeletnek nem célja, hogy megakadályozza a tartózkodási hely szerinti tagállamot abban, hogy az ilyen személy számára a jogszabályai alapján családi támogatást nyújtson, noha e rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében e személy azon tagállam

jogszabályainak hatálya alá tartozik, amelynek területén munkavállalóként végez tevékenységet (lásd ebben az értelemben: 2015. április 23-i Franzen és társai ítélet, C-382/13, EU:C:2015:261, 58–61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

54 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy az alapügyekben az alkalmazandó holland szabályozás kizárja, hogy valamely belföldi lakóhellyel rendelkező személy a nemzeti szociális biztonsági rendszerben legyen biztosított, amennyiben az egy másik tagállamban végez munkát. E szabályozás nem teszi lehetővé e kizárás mellőzését, mivel az alapügyek körülményei között nem lehet hivatkozni a 1989. és 1999. évi BUB-ban előírt méltányossági záradékokra. Így az olyan helyzetben lévő személy, mint amilyen helyzetek az alapügyekben szerepelnek, a kérdést előterjesztő bíróság szerint nem jogosult arra, hogy eltérjen az egy tagállam jogszabályai alkalmazásának a Bíróság ítélkezési gyakorlata által megállapított elvétől.

55 Ezen összefüggésre az a körülmény is jellemző, hogy a migráns munkavállalók a jelen esetben nem jogosultak a foglalkoztatás helye szerinti – az 1408/71 rendelet 13. cikke értelmében illetékes – tagállam jogszabályai szerinti szociális ellátásokra.

56 Kétségtelen, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az EUM-Szerződés személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseinek összessége annak megkönnyítését szolgálja, hogy az uniós polgárok az Unió egész területén bármilyen jellegű kereső tevékenységet folytathassanak, és azzal ellentétesek az olyan intézkedések, amelyek ezeket az uniós polgárokat hátrányosan érinthetik, amennyiben a származási tagállamuktól eltérő tagállam területén kívánnak tevékenységet folytatni. Ugyanakkor az Unió elsődleges joga nem garantálhatja a munkavállaló számára, hogy a származási tagállamától eltérő tagállamba történő áttelepülés szociális szempontból semleges lesz, mivel a tagállamok rendszerei és jogszabályai közötti eltérésekre tekintettel az ilyen áttelepülés az esettől függően lehet kisebb vagy nagyobb mértékben előnyös vagy hátrányos az ily módon érintett személy számára (lásd ebben az értelemben: 2017. július 18-i Erzberger ítélet, C-566/15, EU:C:2017:562, 33. és 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

57 Egyfelől noha az EUMSZ 45. cikkel ellentétes bármely olyan nemzeti intézkedés, amely alkalmas arra, hogy megzavarja vagy kevésbé vonzóvá tegye az e cikk által biztosított szabad mozgáshoz való alapvető jognak az uniós polgárok általi gyakorlását, az említett cikk nem biztosítja a származási tagállamától eltérő tagállamba utazó munkavállaló számára azt a jogot, hogy a fogadó tagállamban is ugyanolyan szociális védelemben részesüljön, mint amilyen a származási tagállamában ez utóbbi állam jogszabályai alapján járna neki (lásd analógia útján: 2017. július 18-i Erzberger ítélet, C-566/15, EU:C:2017:562, 33. és 35. pont).

58 Az EUMSZ 45. cikket úgy sem lehet értelmezni, hogy az a migráns munkavállaló számára azt a jogot biztosítja, hogy a lakóhelye szerinti tagállamban ugyanolyan szociális védelemre legyen jogosult, mint amilyet abban az esetben kaphatna, ha e tagállamban végzett volna munkát, miközben egy másik tagállamban végez munkát, és az 1408/71 rendelet 13. cikk alapján illetékes tagállam rendelkezései alapján nem jár neki ilyen védelem.

59 Másrészt az EUMSZ 48. cikk a tagállamok jogszabályainak összehangolását, nem pedig harmonizációját írja elő, az egyes tagállamok szociális biztonsági rendszerei, következésképpen az azokban biztosított személyek jogai közötti érdemi és eljárási különbségeket e rendelkezés nem érinti, ennélfogva minden tagállam szabadon határozhatja meg jogszabályaiban – az uniós jog tiszteletben tartása mellett – a szociális biztonsági rendszer ellátásai nyújtásának feltételeit (2012. június 12-i Hudzinski és Wawrzyniak ítélet, C-611/10 és C-612/10, EU:C:2012:339, 42. pont).

60 Márpedig az EUMSZ 48. cikk olyan értelmezése, miszerint az arra kötelezné a nem illetékes tagállamot, hogy szociális védelmet biztosítson egy másik tagállamban munkavállalóként foglalkoztatott migráns munkavállaló számára, olyan körülmények között, mint amelyekről az alapügyben szó van, kétségbe

vonná a tagállamok alkalmazandó szociális biztonsági jogszabályainak az 1408/71 rendelet 13. cikkében előírt, egy tagállam jogszabályai alkalmazásának elve által konkretizált koordinációs rendszerét.

61 Az ilyen értelmezés ugyanis azzal a veszéllyel járna, hogy megbontja az EUM-Szerződés által létrehozott egyensúlyt, amennyiben az ilyen kötelezettség olyan helyzetekben, mint amilyenek az alapügyben szerepelnek, azt eredményezheti, hogy kizárólag a legkedvezőbb szociális védelmet nyújtó tagállam jogát alkalmazzák. Márpedig az ilyen kapcsolóelvet különösen nehéz lenne kezelni az 1408/71 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében felsorolt, különböző szociális biztonsági ágakat érintő számos lehetséges szolgáltatásra tekintettel.

62 Ezenkívül az ilyen megoldás alkalmas arra, hogy megsértse azon tagállam szociális biztonsági rendszerének pénzügyi egyensúlyát, amely a legkedvezőbb szociális védelmet nyújtja.

63 A kérdést előterjesztő bíróság által az előzetes döntéshozatal iránti kérelmeiben előadott információkból kitűnik, hogy az alapeljárásban félként részt vevő migráns munkavállalók szociális védelmének azon időszakokban jelentkező hiánya, amelyek során a lakóhelyük szerinti tagállamon kívül végeztek munkát, csupán az 1408/71 rendelet 13. cikke szerint illetékes tagállam jogszabályainak alkalmazásából következik. Márpedig a nemzeti szociális biztonsági jogszabályokat sem az EUM-Szerződés rendelkezései, sem pedig az 1408/71 rendelet alapján nem kell harmonizálni.

64 Ennélfogva az EUMSZ 45. és EUMSZ 48. cikket nem lehet úgy értelmezni, hogy az olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyekben szerepelnek, arra kötelezik a lakóhely szerinti tagállamot, hogy szociális ellátásokat nyújtson a migráns munkavállalónak, ha az ilyen ellátásokra az 1408/71 rendelet 13. cikk alapján illetékes, foglalkoztatás helye szerinti tagállam jogszabályai szerint nem jogosult.

65 Emlékeztetni kell ugyanakkor arra, hogy az 1408/71 rendelet 17. cikke keretében a személyek vagy bizonyos személyek egyes kategóriái érdekében két tagállam közös megegyezéssel megállapíthat kivételeket az egy tagállam jogszabályai alkalmazásának elve alól. Ez a lehetőség különösen akkor áll fenn, ha – mint az alapeljárásban részt vevő felek esetében is – a foglalkoztatás helye szerinti tagállam alkalmazandó joga a migráns munkavállalónak semmilyen jogosultságot nem biztosít öregségi nyugdíjra vagy családi támogatásokra, jóllehet rendelkezett volna ilyen jogosultsággal, ha a lakóhelye szerinti tagállamban munkanélküli lett volna.

66 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy az EUMSZ 45. és EUMSZ 48. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes valamely tagállam azon jogszabálya, amely alapján az e tagállamban lakóhellyel rendelkező és az 1408/71 rendelet 13. cikke alapján a foglalkoztatás helye szerinti tagállam szociális biztonsági jogszabályainak hatálya alá tartozó migráns munkavállaló e lakóhely szerinti tagállamban a társadalombiztosítás keretében nem biztosított, még akkor sem, ha a foglalkoztatás helye szerinti tagállamban alkalmazandó jogszabályok e munkavállaló számára semmilyen öregségi nyugdíjhoz vagy családi támogatásokhoz való jogot nem biztosítanak.

A C-95/18. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésről

67 A C-95/18. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1408/71 rendelet 13. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha valamely tagállam, amelynek területén a migráns munkavállaló lakóhelye található, és amely tagállam e cikk alapján nem illetékes, az öregségi nyugdíjra való jogosultság ezen migráns munkavállaló részére történő megállapítását olyan biztosítási kötelezettségtől teszi függővé, amely járulékfizetési kötelezettséget keletkeztet.

68 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében az a személy, aki valamely tagállam területén folytat keresőtevékenységet, e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, még akkor is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik

lakóhellyel, ez azonban nem jelenti azt, hogy e rendelet célja az lenne, hogy megakadályozza a tartózkodási hely szerinti tagállamot abban, hogy e személy számára olyan szociális ellátást nyújtson, mint az öregségi nyugdíj (2008. május 20-i Bosmann ítélet, C-352/06, EU:C:2008:290, 31. o.).

69 A 2008. május 20-i Bosmann ítéletben (C-352/06, EU:C:2008:290, 32. pont) a Bíróság az 1986. június 12-i Ten Holder ítéletre (302/84, EU:C:1986:242) és a 1986. július 10-i Luijten ítéletre (60/85, EU:C:1986:307) hivatkozva pontosította, hogy az alapügyétől eltérő különös összefüggéseikben ezen ítéletekre nem alapítható annak kizárása, hogy valamely tagállam, amely nem az illetékes állam, és amely a családi ellátásokra való jogosultságot nem köti foglalkoztatási és biztosítási feltételekhez, ilyen ellátást nyújtson egy, a területén lakóhellyel rendelkező személy részére, mivel az ilyen ellátás nyújtásának lehetősége ténylegesen a jogszabályaiból következik.

70 Márpedig annak megállapításával, hogy az 1408/71 rendelet 13. cikkre tekintettel nem illetékes tagállam a családi ellátásra való jogosultságot nem kötheti biztosítási feltételhez, a Bíróság csupán a migráns munkavállalók esetében alkalmazandó egy tagállam jogszabályai alkalmazásának elvét pontosította. Az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja ugyanis előírja, hogy egy tagállam területén alkalmazott munkavállaló e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, még abban az esetben is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel. Ebből következik, hogy az egy tagállam jogszabályai alkalmazásának elve alapján a migráns munkavállaló lakóhelye szerinti tagállam nem írhat elő e munkavállaló számára biztosítási kötelezettséget úgy, hogy azáltal ne vonja kétségbe az EUMSZ 48. cikk által előírt koordinációs rendszert.

71 Az ilyen, járulékfizetéssel járó biztosítási kötelezettség, amelyet valamely nem illetékes tagállam az 1408/71 rendelet 13. cikkre tekintettel ír elő, azzal a kockázattal járna, hogy a migráns munkavállaló két különböző tagállam szociális biztonsági rendszereibe fizet járulékot, ami ellentétes az uniós jogalkotó által létrehozni kívánt, egy tagállam jogszabályainak alkalmazására vonatkozó elvvel.

72 Ugyanakkor az a körülmény, hogy az 1408/71 rendelet 13. cikk alapján nem illetékes tagállam nem kötheti a családi ellátáshoz való jogot biztosítási feltételhez, nem értelmezhető úgy, hogy a migráns munkavállaló egyáltalán nem lehet biztosított az említett tagállamban. A lakóhely szerinti tagállam ugyanis a foglalkoztatási vagy biztosítási feltételektől eltérő kapcsolóelv alapján szociális ellátásokat, többek között öregségi ellátásokat nyújthat a területén lakóhellyel rendelkező személy részére, amennyiben az ilyen támogatás nyújtásának lehetősége ténylegesen következik a jogszabályaiból.

73 A C-95/18. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó időszakban alkalmazandó nemzeti jognak megfelelően H. D. Giesen házastársa az AOW alapján Hollandiában belföldi illetőségűként ezen időszak alatt biztosított volt. Az e jogszabályban meghatározott kapcsolóelv tehát a migráns munkavállaló lakóhelye volt.

74 A tárgyaláson a holland kormány mindazonáltal rámutatott arra, hogy járulékfizetésre lett volna szükség az öregségi nyugellátás nyújtásához, és hogy a C-95/18. sz. ügy tárgyát képező tényállás megvalósulásának időpontjában egyedül a lakóhelyre vonatkozó feltétel teljesítése nem elegendő az ilyen ellátásokra való jogosultsághoz. A kérdést előterjesztő bíróság feladata tehát annak vizsgálata, hogy a C-95/18. sz. ügyben szóban forgó tényállás időpontjában H. D. Giesen házastársa járulékfizetési kötelezettségtől függetlenül jogosult volt-e öregségi ellátásokra.

75 Pontosítani kell még, hogy az EUMSZ 45. és EUMSZ 48. cikk célja, a végrehajtásuk céljából elfogadott 1408/71 rendelethez hasonlóan, többek között annak elkerülése, hogy az a munkavállaló, aki a szabad mozgáshoz való jogával élve több tagállamban állt alkalmazásban, objektív igazolás hiányában ne kerüljön kedvezőtlenebb helyzetbe azzal szemben, aki teljes pályafutásának egyetlen tagállam volt a helyszíne (2012. június 12-i Hudzinski és Wawrzyniak ítélet, C-611/10 és C-612/10, EU:C:2012:339, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

76 Márpedig ez a helyzet állna fenn, ha az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás hátrányos helyzetbe hozná a migráns munkavállalót azokhoz képest, akik tevékenységüket teljes egészében abban a tagállamban gyakorolják, ahol e szabályozás alkalmazandó, és a munkavállalónak jogalap nélküli járulékfizetésre való kötelezésével jár, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

77 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy az 1408/71 rendelet 13. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha valamely tagállam, amelynek területén a migráns munkavállaló lakóhelye található, és amely tagállam e cikk alapján nem illetékes, az öregségi nyugdíjra való jogosultság ezen migráns munkavállaló részére történő megállapítását olyan biztosítási kötelezettségtől teszi függővé, amely járulékfizetési kötelezettséget keletkeztet.

A költségekről

78 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az EUMSZ 45. és EUMSZ 48. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes valamely tagállam azon jogszabálya, amely alapján az e tagállamban lakóhellyel rendelkező és az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, a 2006. december 18-i 1992/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 13. cikke alapján a foglalkoztatás helye szerinti tagállam szociális biztonsági jogszabályainak hatálya alá tartozó migráns munkavállaló e lakóhely szerinti állam társadalombiztosítása keretében nem biztosított, még akkor sem, ha a foglalkoztatás helye szerinti tagállamban alkalmazandó jogszabályok e munkavállaló számára semmilyen öregségi nyugdíjhoz vagy családi támogatásokhoz való jogot nem biztosítanak.**

2) **A 118/97 rendelettel módosított és naprakésszé tett, valamint az 1992/2006 rendelettel módosított 1408/71 rendelet 13. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha valamely tagállam, amelynek területén a migráns munkavállaló lakóhelye található, és amely tagállam e cikk alapján nem illetékes, az öregségi nyugdíjra való jogosultság ezen migráns munkavállaló részére történő megállapítását olyan biztosítási kötelezettségtől teszi függővé, amely járulékfizetési kötelezettséget keletkeztet.**

Aláírások